

Preek n.a.v. Johannes 11: 45-53 “Op weg naar Pasen” - vriendendienst

Ds. Maarten van Loon, Dalfsen, maart 2013

Liturgie

Votum en zegengroet

Zingen: GKB gezang 89: 1, 2

Gebed

Lezen/vertellen: Johannes 11: 1-44

Zingen (met de kinderen): GKB gezang 60

Lezen en tekst voor de preek: Johannes 11: 45-53

Zingen: Opwekking 428 ‘Genade zo oneindig groot’

Belijdenis van het gezamenlijk geloof

Voorlezing van art. 1-3

Zingen: GKB gezang 123: 3

Voorlezing van art. 5-12 [u mag weer gaan zitten]

Gebed

Collecte. Tijdens de collecte wordt gezongen ‘Via Dolorosa’ (sela).

Zingen: Opwekking 687 ‘Heer wijs mij de weg’

Zegen

Opmerking: bij deze dienst lag er een rode loper in de hal van de kerk, voor de deur naar de kerkzaal

Tekst van de preek

Gemeenteleden, vrienden [dat mag ik toch zo zeggen in deze vriendendienst], beste allemaal,

De rode loper [1] zal u/jou wel niet ontgaan zijn, denk ik. Die hebben we niet toevallig, voor de leukigheid neergelegd. Omdat we de kerk vanavond mooi wilden aankleden.

Nee, deze loper symboliseert dat er een weg is naar God. [2] Om precies te zijn: er is een weg gemaakt, gebaad. Een weg waarop je als mens mag lopen. Gratis en voor niets. Alsof je een koning of koningin bent. Want zo wil God je behandelen.

En dat heeft weer alles met Pasen te maken. Dat was en is ook het thema van deze dienst: ‘Op weg naar Pasen’. De eerste gedachte die je misschien hebt bij dit thema is dat het over 2 weken Pasen is en dat we dus op weg zijn daar naartoe. Op een bepaalde manier klopt dat ook wel. Ik kom daar nog wel op.

Maar ook Jezus is op weg naar Pasen. Op het punt waar wij zijn levensverhaal oppikten zonet [vertelling/lezing] is Hij op zijn laatste reis naar Jeruzalem. Daar zal Hij gekruisigd worden. [3] Ik denk dat de meesten van ons, zo niet iedereen, dat wel weet – dat Jezus’ aan het kruis is gestorven. Dat was vlak voor het Paasfeest. Vandaar: op weg naar Pasen.

Nou – en daarover gaat dus deze preek: over Pasen en onderweg daar naartoe zijn. Ons onderweg zijn, maar vooral ook Jezus' onderweg zijn. Want wie Pasen echt wil begrijpen, wie er echt iets voor zijn leven aan wil hebben, meer dan een extra vrije dag en een keertje extra lekker eten, komt voor de vraag: wat gebeurde daar nou echt? Wie is die Jezus eigenlijk? Wat moet ik met Hem? Wat betekent dat toch, het kruis? [misschien zit je ook wel met die vraag of heb je die vraag ook wel, misschien ben je wel speciaal daarvoor hiernaartoe gekomen]

[4=zwart]

Met dit soort vragen zit ik meteen midden in het gedeelte dat we gelezen hebben. Dat Sanhedrin – het hoogste rechtscollege van de Joden, zit ook met zo'n vraag in zijn maag: wat moeten we met Jezus?

Het dilemma is dit: Jezus is populair bij veel mensen. Hij doet wonderen en niet zomaar een paar wonderen, nee Hij wekt zelfs doden op. [5] Dat is zelfs de directe aanleiding voor de vergadering: sommige omstanders, die het gezien hebben, zijn het gaan vertellen aan de leiders: 'Moet je nou toch horen, Hij heeft zijn vriend Lazarus uit het graf heeft geroepen.'

Nou, denk je dan: wie wil zo iets nou niet? Ik wel! Ik weet ook nog wel een paar mensen die ik graag uit de dood zou zien opgewekt worden. En u/jij vast ook wel! Want de dood is immers een verschrikkelijke vijand? En wat houdt hij soms op een vreselijke manier huis!

[6=zwart]

Maar het Sanhedrin denkt: 'De mensen willen Jezus straks nog koning maken in Jeruzalem! Nou, dan hebben we de poppen aan het dansen! Want als dat gebeurt, dan grijpen de Romeinen hard in en gaat ook het heiligste wat we hebben, de tempel, eraan!'

En daar heeft het Sanhedrin dus geen zin in: 'Het zal allemaal wel dat die Jezus mooie dingen doet, zelfs doden opwekt, maar wij willen rust in de tent. Dat gaat voor alles.' 'Alleen', denken ze, 'hoe krijgen we dat voor elkaar?'

Nou, daar weet Kajafas, de hogepriester, wel wat op. De anderen aarzelen, maar Kajafas zegt vermoedelijk hardop wat de anderen waarschijnlijk ook al dachten:[7] 'het is beter dat één man sterft voor het hele volk, zodat niet het hele volk verloren gaat'.

Kijk, dat is nou een stuk politiek realisme. Mooi al die wonderen, zelfs doden worden opgewekt – hoe doet-ie dat trouwens? – maar hoe dan ook, dit wordt toch te link. Je hoort Kajafas het haast nader uitleggen: 'ja jongens, soms moet je iets of iemand slachtofferen om iets veel ergers te voorkomen.' Ik vermoed dat we allemaal de gedachtegang van Kajafas maar al te goed kunnen volgen. Maar toch ... er schuurt wel iets. Want: horen dit soort woorden nou uit de mond van een hogepriester te komen? Iemand die staat voor het heilige, voor de zaak van God? Als iemand een antenne zou moeten hebben voor God en de komst van zijn Messias, dan toch wel de hogepriester?! Maar nergens lees je dat hij of één van de andere leiders écht wil weten wie Jezus is. Nee, Jezus moet telkens wijken voor de eigen agenda, de eigen beslommingen. Herkenbaar?

Later zal de wereldse, Romeinse rechter Pontius Pilatus zeggen: 'deze man is geheel onschuldig!'

Maar de hoogste kerkelijk leider van dat moment zegt: we kunnen Hem maar beter om zeep helpen, voordat we er allemaal aangaan'.

Alleen, nu komt het verrassende. Kajafas, de hogepriester, hij profeteert. Zo staat het er.

Zelf heeft hij daar totaal geen vermoeden van. Hij weet nog niet half hoe waar het is wat hij zegt.

Proef je trouwens de voorzichtige formulering van Johannes? Hij zegt niet: God had Kajafas deze woorden ingegeven, of Kajafas sprak geïnspireerd door de Heilige Geest.

Ik denk dat we het zo kunnen zien: God neemt deze politieke uitspraak van Kajafas in zijn dienst en maakt het tot een profetie. God neemt het kwaad in dienst om tot zijn doel te komen. Hij is het die de regie heeft. Ook door kwade dingen heen. Die kan Hij zelfs laten meewerken ten goede.

[8=zwart]

En dat is wat hier gebeurt. Want Jezus, Hij is doelbewust op weg naar Pasen. Het is de bedoeling dat het voor Pasen eerst Goede Vrijdag zal worden. Jezus heeft het tijdens zijn leven meermalen aangekondigd: Ik moet lijden en sterven in Jeruzalem. En daarna, op de derde dag, zal Ik opstaan.

Dit is het goddelijke plan. Zo moet het gaan. En zonder het te weten werkt het Sanhedrin hieraan mee. Ze gaan vanaf hun vergadering actief op zoek naar mogelijkheden om Jezus te kunnen doden.

Maar waarom moet dit zo? Waarom wil God dit? De reden is dit: God wilde dat een volmaakt onschuldige alle schuld, alle pijn, alle ziekten, alle lijden van de hele wereld draagt. Precies dus wat Kajafas profeteerde: één man die zou sterven voor alle anderen. We noemen dat ook wel: verzoening. [9] En verzoening betekent: alles wat er tussen God en ons instaat – dat is weg. Dat is namelijk aan het kruis gespijkerd. Ik zeg erbij: dit blijft iets van een diep mysterie houden. Iets ondoorgrondelijks: waarom moest dat zo? Kon dat niet anders?

Dat is een vraag die je kunt hebben – stel ik mezelf ook. Maar of we deze goddelijke logica nou doorgronden kunnen of niet, dat is toch niet het belangrijkste.

Nee, het belangrijkste is dat ik hoor: God bekommert zich om mij. Hij ziet dat het hier op aarde niet goed is. Soms ronduit verschrikkelijk en meer dan dat. En dat wil Hij niet, dat moet weer goed komen. En de boodschap is: dat *zal* ook weer goed komen!

[10] Dat is ten diepste de boodschap van de Bijbel. Ten diepste gaat het in de Bijbel niet over de zonde, en dat jou verteld wordt: je bent zondig, fout. Dat beeld leeft vaak wel. Misschien ook wel bij u/jou, die hier misschien wel voor het eerst is. Maar weet je wat de Bijbel doet? De Bijbel stelt de diagnose [10.1] en zegt: inderdaad, er is veel zonde, kwaad en allerlei ellende in de wereld. En zegt: dat gaat niet buiten jou om. Het zit ook in jou. En zeg nou zelf: dat klopt toch? Het kwaad is toch aanwezig? Maar ... en hier zit een cruciaal punt ... [10.2] de Bijbel wil je niet neersabelen. Nee, de boodschap van God in de Bijbel voor ons allemaal is: 'Joh, weet je wel dat dit leven met al z'n sores, ellende, inclusief de dood niet het laatste woord heeft? [10.3] Weet je wel dat er een nieuwe wereld komt voor ieder die daarin gelooft? Weet je wel dat jij daar ook bij kunt horen en vandaag al kunt beginnen met je daarop te verheugen?'

Kijk – en daarvan geeft Jezus aan die mensen daar en toen een voorproefje. Die omstanders – ze zien het. En de meesten komen bij het zien van de opwekking van Lazarus tot geloof. Jezus, Hij is niet zomaar een fenomeen. Zoals wij vandaag iemand als Lionel Messi een 'fenomeen' noemen. Nee, Hij heeft duidelijke goddelijke eigenschappen. En meer. Die omstanders [we hebben er eentje gehoord] die zien: 'dood is niet dood. Opstanding uit de doden kan echt.'

En zo kom ik bij die uitspraak van Jezus in het verhaal van de opwekking van Lazarus. Toen hoorden we Hem zeggen: [11] 'Ik ben de opstanding en het leven. Wie in Mij gelooft, zal leven, ook wanneer hij sterft'.

'Ik ben de opstanding'. Die woorden moeten we even tot ons laten doordringen. Jezus zelf zal met Pasen opstaan. Daarmee overwint Hij op eigen kracht de dood. Dat is heel kort de betekenis van Pasen: de dood is definitief overwonnen. [12] Met Goede Vrijdag erbij: alle ellende, inclusief de dood, is door Jezus overwonnen.

Maar ik denk dat Jezus met die woorden 'Ik ben de opstanding' nog iets heel anders bedoelt. Dat Hij daarmee niet eens zozeer bedoelt dat Hijzelf zal opstaan, maar dat *jij* zult opstaan [13]. Heel kort gezegd, zegt Jezus dus: "Ik ben *jouw* opstanding. Als je in Mij gelooft, mag je er zeker van zijn dat de dood niet het einde is. Dat alle ellende en wat er ook maar in je leven speelt, niet het laatste woord heeft."

[14=zwart]

Nee, want God heeft die ellende gezien. En gezegd: er moet een nieuw begin komen. Ik ga een weg maken naar een nieuwe wereld. En dat is dus ook de boodschap voor vandaag. Dit is niet alles. En: bij de dood houdt het niet op. Er komt een opstanding uit de dood. Die mensen die ik mis: ze zijn niet weg. Ik zal ze weer zien. En dat allemaal dankzij Hem die de opstanding en het leven is.

Nu hebben we het plaatje compleet: de weg die Jezus moest gaan was er één van lijden en sterven. Van een 'via dolorosa'. Onschuldig moest Hij toch ter dood veroordeeld worden. Waarom? Om de opstanding en het leven te kunnen zijn! Om zelf te kunnen opstaan.

Lazarus was daarvan een voorproefje. Hij is later weer gestorven. Maar er komt een opstanding die definitief is. Dan sterf je niet meer. Dan kom je te leven op een nieuwe aarde, waar het volmaakt is. De Bijbel zegt: Jezus is als eerste opgestaan, maar jij zult volgen als je gelooft dat Jezus jouw opstanding is.

Ja maar, zeg je nu misschien, is dit niet allemaal fictie. Ik zou het wel willen geloven, maar ik kan het gewoon niet. Wonderen – daar geloofden ze vroeger misschien in, maar vandaag ... We weten immers beter?

Ik wil hier heel kort op in gaan. Op het punt van wonderen. Of je in wonderen kunt geloven of niet – en of je dus kunt geloven in de wonderen die Jezus gedaan heeft en ook in zijn opstanding – dat heeft alles te maken met de vraag of je kunt geloven dat er méér is dan wat wij zien en waarnemen. Of er meer is tussen hemel en aarde.

Bij heel veel mensen bestaat er een heel sterke intuïtie op dit punt. Bij jou misschien ook wel. Er zijn vrijwel geen mensen te vinden – en dat vind ik best bijzonder – die met droge ogen keihard durven te beweren dat er niks is tussen hemel en aarde. Ontzettend veel mensen, denken, voelen en dat is ook een soort van weten, van intuïtief weten: ja, er is meer. Het kan niet anders.

Ik kom zelf uit de 'harde' wetenschap. Maar dat de hele wereld en het complete heelal er zouden zijn als product van puur toeval, zonder een oorsprong of zo – nee, dat wil er bij mij niet in. Dan zou er trouwens ook geen enkele zin in het leven zijn. Geen doel. Geen richting. Maar ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat er meer is, veel meer zelfs. Ik hoef maar een pasgeboren baby met alles erop-en-eraan te zien of prachtige natuurfoto's of ... noem maar op, of ik weet het zeker. En volgens mij deel ik dat gevoel met heel veel mensen.

En, als ik even mag aansluiten bij dat gevoel, zou dat 'meer' dan niet ingevuld kunnen worden met Jezus? Want – en daarover tenslotte – het verhaal van Jezus en Gods bedoeling met Jezus is een ontzettend genadig en liefdevol verhaal.

En nu kom ik weer bij die rode loper. [15]Want die lag er namelijk niet voor Jezus. Vanaf zijn geboorte al niet. Nee, die rode loper ligt er voor ons. Jezus heeft Hem voor ons neergelegd. Jezus heeft zich opgeofferd. Zijn bloed heeft gevloeid. Daarom is die loper ook rood. Het is een bloedrode loper. De loper symboliseert de 'via dolorosa', de lijdensweg van Jezus. De lijdensweg, die voor ons toegangsweg is geworden naar God.

En daarom vanavond die rode loper. U/jij/ik, mag er overheen. Jezus heeft de weg naar God gebaad. Je hoeft er niks voor te doen. Je hoeft niet bang te zijn dat God je toch nog te grazen neemt voor alles wat je in het leven misschien verkeerd gedaan hebt, misschien wel heel erg verkeerd. Nee, want dat heeft Jezus allemaal op zich genomen. En daarom is de uitnodiging van God: kom maar naar Mij toe, loop maar over die loper. Leg je ballast maar af. Want het is niet nodig. Wees niet bang. Geloof het maar wat mijn Zoon Jezus zei: 'Ik ben de opstanding en het leven'.

Je mag dus over een rode loper naar God toe – omdat Hij eerst naar ons toekwam. Hij heeft de weg gebaad. En Hij zegt: kom! Ga die weg. Volg mijn weg in je leven en je toekomst ligt voor altijd open. In alle opzichten onvoorstelbaar. Onvoorstelbaar – maar absoluut waar. Amen.